Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Görmez'in Röportajının İlmî Tahlîli

Habertürk internet sitesi muhabirlerinden Kübra Par'ın, **Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet Görmez** Hoca ile gerçekleştirdiği bir röportaj 03-04 Temmuz 2016 tarihlerinde, iki bölümde halinde yayınlanmıştır. Söz konusu röportaj diğer birtakım haber sitelerinde ise "Hz. [Hazreti] Peygamber [Efendimiz Sallellahu Teâlâ Aleyhi ve Sellem] yaşasaydı Sakal-ı Şerifleri yasaklardı" başlığı altında yer almıştır.

Röportajda ciddi ilmî sorunlar bulunmasına rağmen -bildiğimiz kadarıyla- bugüne kadar Cübbeli Ahmet Hoca Efendi tarafından yapılan reddiyenin dışında başka herhangi bir reddiye yapılmamıştır. Söz konusu reddiye videoda Mehmet Görmez'in **reformist düşünce yapısına sahip olduğu**nun altını çizilerek sadece röportajın **Sakal-ı Şerif** ile ilgili kısmına reddiye yapılmıştır.

Mehmet Görmez'in Diyanet İşleri Başkanı olmadan önce **Ankara İlahiyat** okuluna mensup olduğu, yine orada görev yapan hocalardan **Hayri Kırbaşoğlu**'nun talebeliğini yaptığı ve hadis alanında yazdığı tezini de bu okulun düşüncesini temsil eder mahiyette hazırladığı bilinmekteydi. Ancak Diyanet İşleri Başkanı olduktan sonra izlediği politika kendisinin önceki fikriyatından vazgeçtiği düşüncesini akıllara getirmiyor da değildi.

Diğer taraftan Görmez'in, şahsi olarak Ankara okulu fikriyatında olduğu düşüncesi daha ağır bassa da bugüne kadar tek marifeti ekranlara çıkıp bize tevarüs eden dinle ilgili her şeyi inkâr etmek olan birtakım hocaları/meslektaşları gibi bir tutum sergilememişti. Ancak Görmez son verdiği röportaj ile bu hassasiyetini göz ardı ederek, öteden beri ümmet-i İslam tarafından kabul gören bazı meselelerde muhalif görüşler serdetmeye başlamıştır.

Mehmet Görmez'in Türkiye Diyaneti'nin en üst makamında bulunması sebebiyle söz konusu röportajı daha kapsamlı bir şekilde ele alan bu reddiye yazısını kaleme alma durumunda kaldık. İlerleyen zamanlarda, benzeri başka röportaj vb. yayınlanmamasını ümit ederek maddeler halinde zikredeceğimiz değerlendirmemize geçiyoruz.

1- Muhtevasını tahlil etmeye geçmeden önce söz konusu röportajın **açık bir bayan** ile yapılması, özellikle Türkiye'nin resmi açıdan en üst dini makamında bulunan birisi için doğru olmadığını söylemek durumundayız. Röportajı yapan bayan ile Görmez'in sarıklı cübbeli dini kisve içinde çektirdikleri fotoğraf basit bir kare olarak algılanamaz, algılanmamalıdır. Zira Görmez'in de tesettürün müslüman bir bayan için farz olduğunu ve tesettürün maksadının sadece kadına yönelik olmadığını bilakis bir yönüyle erkeği de ilgilendirdiğini bilmekte olduğunu düşünüyoruz. Nitekim Ayet-i Kerîmede erkeklere hitaben "Ey habibim' Müminlere söyle; gözlerini sakınsınlar ve namuslarını korusunlar…"[1] buyurulmaktadır.

Elbette birileri söz konusu fotoğrafı hoşgörü ile açıklamaya kalkışabilir. Ancak nedense bu hoşgörü hep müslümanlardan beklenip bu tarz adımların atılması her zaman onlardan istenmektedir. Röportajı yapan müesseseden, bir nebze hoşgörü gösterip Diyanetin zirvesinde olan cübbeli sarıklı sakallı bir kimsenin yanına onun kisvesine uygun bir kişiyi göndermelerini ümit etmek çok mu büyük bir beklenti olur? Netice olarak

Görmez'in bulunduğu makam, Türkiye'nin siyasi olarak güçlenmesi ile artık diğer İslâm ülkelerini de temsil eder mahiyette uluslararası bir konum kazanmıştır. Bütün bunlar göz önünde bulundurulduğunda, röportaj vb. isteğinde bulunan kurumların artık hoşgörü gösterip bu gibi hususlara dikkat etmelerini beklemek büyük bir talep olmaması gerekir.

2- Diğer hususlara gelince; ilk olarak röportajı yapan bayanın ısrarlı bir şekilde "Din eğitimi iyiyse IŞİD Türkiye'den nasıl cihatçı devşirebiliyor?" sorusuna Görmez'in cevabı genel anlamda gayet makul ve makbul bir cevap olarak değerlendirilebilir. İlk olarak ortadoğuyu kendi çıkarları doğrultusunda bir çatışma alanına dönüştüren ve Müslümanın varlığını dünya genelinde bir güvenlik sorununa dönüştürmeyi hedefleyen küresel güçlere vurgu yapılmış, ikinci olarak bu örgüte katılanların birçoğunun din ve diyanetle ilgisi olmayan, hatta seküler bir ortamda yetişen ve hayatın manasını tamamen kaybetmiş kimseler olduğuna dikkat çekilmiştir.

Ayrıca Türkiye'deki irfan ve tasavvuf geleneğinin, söz konusu örgütün bu bölgeden sempatizan devşirmesinin önünde bir set olduğunu belirterek, doğru din telakkisinin bu tür örgütlere militan desteği sağlamayacağı, aksine, bu hususta örgütün önünde engel olacağını söylenmiştir. Nitekim örgüte katılan veya sempati besleyenler içinde tasavvuf ehli kimselerin isimlerinden ziyade selefi akımına mensup kimselerin isimlerini duymamız da bunun bir göstergesi olarak kabul edilebilir.

Ancak röportajı yapan kimsenin ısrarlı bir şekilde IŞİD örgütünün adamlarını "cihatçı" diye anması IŞİD'ın yaptığının cihat olduğu izlenimini vermekte ve dolaylı olarak cihat mefhumunun kirletilmesine sebep olmaktadır. Nitekim batının IŞİD elemanlarını "cihatçı falan", "cihatçı filan" şeklinde medyaya yansıtmasının da cihat mefhumunu kirletme amacına matuf olduğu aşikârdır. Görmez'in bu hususu gözden kaçırmaması gerekmekteydi.

3- Görmez'in, "Elimizde bazı kitaplarda 'Kadının camide değil evinde namaz kılması, evinde de karanlık odada kılması uygundur' denir. Bu yanlış bir içtihattır." sözleri ise son derece ilginçtir. Zira aktardığı bu mesele, yanlış bir içtihat değil, hatta herhangi bir müçtehidin veya âlimin içtihadı ya da kelamı değil, bilakis Peygamber Efendimiz Sallellahu Teâlâ Aleyhi ve Sellem'in hadis-i şerifidir. Hadis talebesi olduğunu vurgulu bir şekilde söyleyen bir kimsenin bu kadarını bilmemesi ise son derece dikkat çekicidir.

Söz konusu hadis-i şerif ***Müsned-i Ahmed b. Hanbel***[2], ***el-Müstedrek ale's-Sahihayn***[3] ve diğer hadis kaynaklarında rivayet edilmektedir. **"خير مساجد النساء قعر بيوتهن"** (Kadınların namazgahlarının en hayırlısı evlerinin içidir.) şeklindeki hadis-i şerifi annelerimizden Peygamber Efendimiz Sallellahu Teâlâ Aleyhi ve Sellem'in eşi **Ümmü Seleme** Radıyallahu Teâlâ Anha rivayet etmektedir. Aynı manada olup Görmez'in yalnızca kendisine lazım olan kısmını alarak delil sadedinde zikrettiği **Abdullah b. Ömer** Radıyallahu Teâlâ Anhuma'nın hadis-i şerifi de bulunmaktadır. **İbn Ömer** Radıyallahu Teala Anhuma'nın rivayet ettiği hadis-i şerif ise şu şekildedir: **""لا تمنعوا نساءكم المساجد، وبيوتهن خير لهن** (Kadınları camilerden alıkoymayın. Ancak evleri onlar için daha hayırlıdır.)[4]

Bir hadisçi olarak Görmez'in bu hadisleri Kur'an-ı Kerim'e arz ederek veya metin tenkidi yaptığını söyleyerek reddetmesi durumunda ise mesele daha ilginç bir hal alacaktır. Zira kendisi de ikinci hadis-i şerifi kabul etmekte ve görüşü için delil olarak zikretmektedir.

Ayrıca Kur'an-ı Kerim'e arz kavramı tamamen ideolojik maksatlarla istismar edilen bir kavram olduğu aşıkardır. Kur'an-ı Kerim'e arz metoduyla

reddedildiği iddia edilen hadis-i şerifler, aslında reddeden kişinin Kur'an-ı Kerim'den anladığına, yani onun fikriyatına/ideolojisine arzdan başka bir şey değildir.

Nitekim birkaç ay önce **Mustafa İslamoğlu**, ilmi garabetin de ötesinde bir hezeyanda bulunmuş ve **Hazreti Âdem Aleyhisselam'ın babasının olduğunu iddia** etmiştir. İslamoğlu'nun bu ilmi garabet görüşü reddedilmiş ve bu görüşün aleyhine makaleler yazılmıştır. Ancak İslamoğlu'nun iddiasında asıl dikkat edilmesi gereken nokta **Hazreti Âdem Aleyhisselam**'ın babasının bulunduğunu söylemesi değil, bilakis sözünün devamında "Bunu ben söylemiyorum. Kur'an söylüyor." şeklinde sözleriydi.

Peygamber Efendimiz Sallellahu Teâlâ Aleyhi ve Sellem'in gaybten haber veremeyeceğini söyleyen bir ilahiyatçıya göre kıyamet alametleri ile ilgili bütün hadis-i şerifler Kur'an-ı Kerim'e ters olduğu için reddedilir. Şefaat ile ilgili hadis-i şerifler için de aynı değerlendirmeler geçerlidir.

Bu iki hususu kabul eden ehl-i sünnet âlimleri için ise, söz konusu bu hadis-i şerifler Kur'an-ı Kerim'e aykırı değil, tam tersine Kur'an-ı Kerim'i destekler mahiyettedir.

Metin tenkidinin ilahiyat camiasını nasıl bir duruma getirdiğini ise Görmez'in de hocası olan **Hayri Kırbaşoğlu**'nun yazdığı ***Alternatif Hadis Metodolojisi*** adlı kâğıt mecmuasından(!)[5] -uzun bir alıntı yaparak- anlayabiliriz.

Kırbaşoğlu şöyle söylemektedir:

"Sahabe döneminden sonra bu ilkenin [metin tenkidi ilkesinin] uygulanmasını savunanların başında kuşkusuz öncelikle Amr b. Ubeyd (ö. 144) ile **İmam-ı Azam Ebu Hanife**'yi (v. 150)[6] zikretmek gerekir. **Amr b. Ubeyd**'in Mutezile mezhebinin beş esasından belki de en önemlisi sayılan "**adl**" prensibine aykırı gördüğü rivayetleri en küçük bir tereddüt dahi göstermeksizin reddettiğini gösteren şu rivayet son derece ilgi çekicidir.

[Bir kimse anasının karnında kırk gün kalınca Allah bir melek gönderir ve onun rızkını, ecelini, asi mi itaatkâr mı olacağını yazar. Cennetlik, son anda cehennemliklerin amelini işler ve cehenneme gider; cehennemlik te, son anda cennetliklerin amelini işler ve cennete girer, şeklindeki hadisle ilgili olarak] Amr b. Ubeyd şöyle demiştir.

Bu hadisi **Ameş**'ten işitseydim, onu yalancılıkla suçlardım. **Zeyd b. Vehb**'ten işitseydim, ona cevap bile vermezdim. **Abdullah b. Mesud**'dan işitseydim onun sözünü kabul etmezdim. Allah'ı böyle söylerken işitseydim, ona: "Sen bizden misakı bu esas üzere almadın" derdim.

Yine o, adamın birinin öldükten sonra cezadan kurtulabilmek için, cesedinin yakılmasını ve külünün savrulmasını istediğine, ailesinin denileni yaptığına, Allah'ın da adamın küllerini toplayıp onu (dirilterek) affettiğine dair merfu bir rivayet hakkında şöyle demiştir:

Resulullah böyle bir şey söylemez, eğer söylemişse ben onu yalanlıyorum; eğer onu (bu konuda) yalanlamak günah ise, ben bunda ısrarlıyım."

Kırbaşoğlu'nun bu hezeyanlarına kısaca üç eleştiri zikrederek asıl mevzumuza döneceğiz:

a. İmam-ı Azam Ebu Hanife Rahmetullahi Teâlâ Aleyh'den bahsederken onu

"İmam-ı Azam" vasfıyla anmak bilimsel bir makaleye uygun düşmeyip objektifliği gölgelemiştir(!).

b. Hazreti İsa Aleyhisselam'ın ineceğini ifade eden hadisler gibi en sağlam ve ümmet-i İslam'ın asırlarca kabul ettiği rivayetleri, metin tenkidi ile reddederken Amr b. Ubeyd adına zikrettiğiniz bu nakilleri hiç metin tenkidine tabi tuttunuz mu? Örnek olarak; metin tenkidi bağlamında, Müslüman olduğunu iddia eden bir kişinin Peygamber Efendimiz Sallellahu Teâlâ Aleyhi ve Sellem'e ve hatta daha da ileri giderek Allah Teâlâ'ya meydan okurcasına cevap yetiştirmesinin mümkün olamayacağını; dolayısıyla bu naklin Amr b. Ubeyd'den sabit olamayacağını niçin söyleyemiyoruz?[7]

c. Peygamber Efendimiz Sallellahu Teâlâ Aleyhi ve Sellem'in hadis-i şeriflerinin ve aklın yaratıcısı olan Allah-u Teâlâ'nın kelamı geçerli hüküm ifade etmezken(!) Amr b. Ubeyd ve İmam-ı Azam Rahmetullahı Teâlâ Aleyh'in sözleri, yalnızca "birilerinin modernist aklı"na uygun olduğu için mi geçerli olacaktır?

Burada zikrettiğimiz itirazların bir kısmına Amr b. Ubeyd'in bu sözlerinden maksat aslında bu rivayetlerin sabit olmadığına vurgu yapmaktır." şeklinde mugalata yapılarak geçiştirilmek istenebilir. Ancak Amr b. Ubeyd'in sözündeki had safhaya ulaşmış edepsizliği bir kenara bıraksak da Allah Teâlâ'ya bir nevi neyi nasıl yapacağını öğretircesine "Hayır! Sen bize böyle değil, şöyle demiştin." anlamındaki sözlerinin kabul edilerek savunulması/delil olarak zikredilmesi büyük bir cüret ve **tecdid-i imanı gerektiren** bir isyandır.

Nitekim **Hafız İbn Kesir** (v. 774) ***el-Bidaye ve'n-Nihaye***'de[8] Amr b. Ubeyd'in bu sözünü naklettikten sonra şöyle demiştir: "Bu söz en çirkin küfürlerdendir. Eğer bu sözü söylemişse Allah Teâlâ ona lanet etsin." **Abdullah b. Esad el-Yafii** de (v. 768) ***Miratu'l-Cinan***'ında[9] Amr b. Ubeyd'in sözleriyle ilgili şu değerlendirmede bulunmuştur: "İmamlarımız Amr b. Ubeyd'in kâfirliğinin üstünde kâfirlik olmadığını söylemişlerdir."

Diğer taraftan Kırbaşoğlu, Amr b. Ubeyd'in sözünü naklederek mensup olduğu camiada, aklın ne kadar doğru işletildiğini(!) göstermesi açısından manidar bir örnek vermiştir.

4- Tekrar Görmez'in röportajına dönersek; Görmez'in "Sevgili Peygamber [Efendimiz Sallellahu Teâlâ Aleyhi ve Sellem]'in zamanında kadının katılmadığı hiçbir vakit namazı, Cuma namazı yoktur." şeklindeki "kesin ifadelerinin" kaynağını talep etmekle yetineceğiz.

5- Devamla, Görmez şöyle demektedir: "Bayram geldi; bayramda kadınlar geldikleri takdirde tamamını cami almayacaktı. Peygamber [Efendimiz Sallellahu Teâlâ Aleyhi ve Sellem] kadınlarımız için bayram namazını Medine'nin bir meydanına aldı."

Burada sormak istediğimiz şudur; Cuma namazına iştirak eden kadınlar ve erkekler için yeterli olan Mescid-i Nebevi, bayram namazında niçin yeterli olmamaktadır?

Ayrıca bayram namazı için Medine meydanlarından birinin tercih edilmesinin sebebinin, kadınların bu namaza iştirak etme imkânının sağlanması olduğuna dair delil talep etmek durumundayız.

Peygamber Efendimiz Sallellahu Teala Aleyhi ve Sellem kadınların -hatta namaz kılınan bölgeden ayrı durmaları şartıyla özel hallerinde bulunanların dahi- meydana gelmelerini emretmiştir.[10] Ancak bayram namazı için meydanın tercih edilmesinin sebebinin kadınların da bu namaza katılmalarının sağlanması olduğu rivayetlerde bulunmamaktadır.

6- Görmez şöyle demektedir: "[Hazreti] Ömer [Radıyallahu Teâlâ Anh] döneminde, [Hazreti] Ömer [Radıyallahu Teâlâ Anh]'ın torunu, evlendiği gecenin sabahında eşi ezan sesini duyunca elbiselerini giyip normal namaza icabet etmek için hareket ettiğinde "Nereye gidiyorsun?" diye sorar. Eşi "Ezan okundu, duymadın mı?" der. "Gitmeyeceksin" cevabını alır. Peygamber [Efendimiz Sallellahu Teâlâ Aleyhi ve Sellem]'den çok az sene sonra bu… "Gideceğim", "Gitmeyeceksin" tartışması başlayınca [Hazreti] Ömer [Radıyallahu Teâlâ Anh]'ın oğlu [Hazreti] Abdullah [Radıyallahu Teâlâ Anh], oğluna "Sen Sevgili Peygamber [Efendimiz Sallellahu Teâlâ Aleyhi ve Sellem]'in "Allah'ın kadın kullarını mescitlerden alıkoymayın" hadisini duymadın mı? der. Yine de göndermek istemeyince onunla uzun süre konuşmaz."

Hadis-i şerif *Sahih-i Buhari*, *Sahih-i Müslim*, *Muvatta*, *Sünen-i Ebi Davud* ve *Sünen-ü't-Tirmizi*'de rivayet edilmektedir.[11] Ancak Görmez'in ifade ettiği Hazreti Ömer Radıyallahu Teâlâ Anh'ın torununun zifaf sabahı hanımıyla yaptığı konuşmaya, ne zikredilen kaynaklarda ne de başka kaynaklarda ulaşılamamıştır. **والله تعالى أعلم.**

Ancak bu hadis-i şerifle ilgili asıl tashih edilmesi gereken husus ise; Hazreti **Abdullah b. Ömer** Radıyallahu Teâlâ Anhuma'nın, oğlu **Bilal**[12] ile konuşmayı terk etmesinin sebebi, oğlunun eşine camiyi yasaklaması değil, bilakis Peygamber Efendimiz Sallellahu Teâlâ Aleyhi ve Sellem'in hadis-i şerifini okuduktan sonra da oğlunun itirazına devam etmesiydi.

Elbette Peygamber Efendimiz Sallellahu Teâlâ Aleyhi ve Sellem'in hadis-i şerifi kadınların camilerden men edilmemesi ile ilgiliydi. Ancak Hazreti Abdullah b. Ömer Radıyallahu Teâlâ Anhuma'nın küskünlüğünün bu sebeple olduğunu söylemek yanlıştır. Nitekim hadisin devamında **İbn Ömer** Radıyallahu Teâlâ Anhuma oğlunu "Ben sana Peygamber Efendimiz Sallellahu Teâlâ Aleyhi ve Sellem'den hadis okuyorum, sen ise 'yok' mu diyorsun." sözleri ile azarlamaktadır. Nitekim **Kadı İyaz**[13], **Şerefuddin et-Tıbi**[14], **Molla Ali el-Kari**[15] ve diğer hadis şarihleri **Hazreti Abdullah** Radıyallahu Teala Anhuma'nın kızma sebebinin oğlunun hadis-i şerifi işittikten sonra kendi mütalaasıyla karşı çıkması olduğunu açıkça ifade etmektedirler.

Elbette Peygamber Efendimiz Sallellahu Teâlâ Aleyhi ve Sellem zamanında kadınların Mescid-i Nebevi'de namazlara iştirak ettiklerine dair hadis-i şerifler mevcuttur. **Hazreti Aişe** Radıyallahu Teala Anha buyurmaktadır ki: "Bir gece Peygamber Efendimiz Sallellahu Teala Aleyhi ve Sellem yatsı namazı(na çıkmak) için gecikti. Bunun üzerine Hazret Ömer Radıyallahu Teala Anh: 'Kadınlar ve çocuklar uyuya kaldı' diye seslendi…"[16]

Diğer bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz Sallellahu Teala Aleyhi ve Sellem: "Bazen namaza kalktığımda uzun bir namaz kılmak istiyorum da çocuk ağlama sesi işitiyorum. Ben de annesine ağır gelmesinden çekinerek namazı kısa tutuyorum." buyurmaktadır.[17]

İbn Ömer Radıyallahu Teala Anhuma'nın rivayet ettiği bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz Sallellahu Teala Aleyhi ve Sellem: "Gece camilere gitmeleri için kadınlara izin veriniz." buyurmaktadır.[18]

Ancak geride de ifade edildiği üzere bizzat Peygamber Efendimiz Sallellahu Teâlâ Aleyhi ve Sellem'in tavsiyesi kadınların namazlarını evlerinde kılmalarıdır. Bundan dolayı onların camilerde namaz kılmalarını hararetli bir şekilde savunmak ve teşvik etmek; bunu da hadislere dayandırarak yapma gayreti(!) doğru değildir.

Kadın meselesinde daha önemli bir husus ise İslam âleminde kadın, örtü, cihat ve benzeri konuların tartışma konusu olması İslam ümmetinin gücünü kaybedip siyasi, iktisadi, fikri ve kültürel olarak kâfir ülkelerin hâkimiyeti altına girmesinden sonradır. Hâkimiyetin kaybedilmesinden sonra ilmi araştırmalar adı altına misyoner ve şarkiyatçılar tarafından çalışmalar yapılmış, bu çalışmalarda müslümanların fikriyatının tahribi hedeflenmiştir. Maalesef ki misyoner ve şarkiyatçılar hedeflerinde ciddi oranda başarılı olup müslümanların saf duru fikriyatını birçok konuda tahrip edebilmişlerdir. Bu tahribin bir neticesi olarak kadın vb. konularda zaman zaman İslam tarihi ve müslümanlar suçlanmış zaman zaman bir kısım kendini bilmezler tarafından daha ileri gidilerek bizzat İslam ve ahkamı suçlu kabul edilmiştir.

Misyoner ve şarkiyatçılar dürtüklemesi ile söz konusu tahribattan nasibini almış modernist akliyat yıllardan, hatta ki asırlardan beri bu konuları tartışmakta ve uzun bir zaman daha tartışacağı anlaşılmaktadır. Ancak kasıtlı olarak(!) göz ardı edilerek tartışma konusu yapılmaktan kaçırılan asıl konu ise "**Aslında batı ve Avrupa tarihinde kadına hangi değeri verebilmiş ve hali hazırda kadını nasıl görmektedir?**"

7- Görmez röportajında "Ben bir hadis talebesi olarak derim ki; [Hazreti] Peygamber [Efendimiz Sallellahu Teâlâ Aleyhi ve Sellem] bugün yaşasaydı, bunu [Sakal-ı Şerif ziyaretini] yasaklardı. Ancak bazı Müslüman kardeşlerimizin sadece sevgi eseri olarak ziyaret edip gözyaşı dökmesine de saygı duyulmalıdır." demektedir.

Görmez'in bu ifadeleri ilmi hataların dışında kendi içinde mantık hatası da barındırmaktadır. "Peygamber Efendimiz Sallellahu Teâlâ Aleyhi ve Sellem yaşasaydı ziyareti yasaklardı" dedikten sonra "ancak ziyaret edenlere de saygı duyulmalıdır" sözü "Peygamber Efendimiz Sallellahu Teâlâ Aleyhi ve Sellem'in yasakladığı bir fiili yapan kişiye saygı göstermek gerekir" anlamına gelir ki; bu, değil bir hadis talebesinin(!), sıradan bir müslümanın dahi söylememesi gereken bir sözdür.

Ayrıca "Hazreti Peygamber Efendimiz Sallellahu Teâlâ Aleyhi ve Sellem yaşasaydı şöyle yapardı, böyle yapardı" şeklindeki ifadeler tamamen ideolojiktir. Görmez, aslında Sakal-ı Şerif hakkında bir ideoloji/fikir edinmiş, bunun ispatı için de, maalesef Peygamber Efendimiz Sallellahu Teâlâ Aleyhi ve Sellem'in mübarek ismini kullanmıştır.

Asıl sorulması gereken soru ise şudur: **Peygamber Efendimiz Sallellahu Teâlâ Aleyhi ve Sellem yaşasaydı açık bir bayanla yan yana fotoğraf çektirmenize ne derdi? Acaba yaşasaydı, bu şekilde "kendisi adına beyanda bulunan" bir kişi hakkındaki hükmü nice olurdu?**

Sakal-ı Şerif'in ziyaretinin meşruiyetine gelince, aslında mesele ile ilgili birçok hadis-i şerif bulunmaktadır. ***Sahih-i Müslim***'de[19] rivayet edildiği üzere Peygamber Efendimiz Sallellahu Teala Aleyhi ve Sellem, traş edilen mübarek saçlarını ashab-ı kiram arasında taksim etmek üzere, **Hazreti Ebu Talha el-Ensari** Radıyallahu Teâlâ Anh'a vermiştir.

Hazreti **Halid b. el-Velid** Radıyallahu Teâlâ Anh, **Yermük** savaşında kaybolan takkesinin bulunması için emir vermiş, bulunamadığı kendisine söylendiğinde tekrar aranmasını söylemiştir. Nihayet bulunmasına rağmen eski

bir takke olduğu görüldüğünde ise Hazreti Halid Radıyallahu Teâlâ Anh, takkesinde Peygamber Efendimiz Sallellahu Teâlâ Aleyhi ve Sellem'in perçem saçından bulunduğunu ve onunla girdiği her savaşta zafere muvaffak olduğunu söylemiştir.[20]

Aslında konu ile ilgili birçok hadis bulunmakta olup uzun uzadıya ele alınmasına ihtiyaç yoktur. Meselenin ispatı için **Celalüddin es-Süyuti**'nin ***"el-Hasaisu'l-Kübra: Kifayetü't-Talibi'l-Lebib fi Hasaisi'l-Habib"***, **Şihabuddin el-Kastallani**'nin ***"el-Mevahibu'l-Ledünniyye bi'l-Minehi'l-Muhammediyye"***, **Muahammed b Abdülbaki ez-Zürkani**'nin ***"el-Mevahib"*** üzerine şerhi, **Muhammed Tahir b. Abdilkadir b. Mahmud el-Kürdi el-Mekki**'nin ***"Teberrükü's-Sahabe bi Asari Resulullahi Sallallahu Teâlâ Aleyhi ve sellem"***, **Velid el-Azami**'nin ***"er-Resul Sallellahu Teâlâ Aleyhi ve Sellem fi Kulub-i Ashabihi"*** ve konuyla ilgili diğer kaynaklara müracaat edilebilir.

Ayrıca konuyla ilgili delil olarak zikredilebilecek ayet-i kerimeler de bulunmaktadır. **Hazreti Yusuf Aleyhisselam**, babası **Hazreti Yakup Aleyhisselam**'ın kör olduğunun haberini alınca "herhangi bir tıbbi tedavi veya ilaç tavsiyesinde bulunmamış, bilakis "Bu gömleğimi ona götürün ve onun yüzüne atın tekrar gözlerine kavuşsun" buyurmuş[21] ve Hazreti Yakup Aleyhisselam, Hazreti Yusuf Aleyhisselam'ın gömleğinin bereketi ile gözlerine tekrar kavuşmuştur.

Hafız İbn Kesir: "Yusuf Aleyhisselam kardeşlerine bedeniyle direk temas eden gömleğini götürüp babasının gözlerinin üstüne koymalarını emretti. Bununla kaybettiği gözlerine Allah Teala'nın izniyle kavuşacaktı. Bu ise mucizelerin en büyüklerinden ve peygamberliğinin delillerinden harikulade bir olaydır." buyurmaktadır.[22]

Hafız Burhanuddin el-Bikai'nin ***Nazmu'd-Dürer*** adlı tefsirindeki ifadeleri son derece veciz olup meselenin mantığını vermek bakımından gerçekten önemlidir. Hafız el-Bikai şöyle söylemektedir: "Gömlek kişinin bedenine direk temas eden en yakın elbisedir. Kerametin (harikulade olayın) onda cereyan etmesi gömlek sahibinin kemal-i dinine ve imani hususlardaki köklülüğünü daha çok göstermekte (olduğundan Yusuf Aleyhisselam tarafından tercih edilmiş)dir".[23]

Allah-u Teâlâ'nın Peygamberlerine bahşettiği fazilet ve bereketi, onlar sebebiyle kullandığı eşyaya da ihsan etmesine hangi sebeple karşı çıkılmaktadır? Ki değerlendirmesini yaptığımız konu sadece Peygamber Efendimiz Sallellahu Teala Aleyhi ve Sellem'in "yalnızca kullandığı bir eşya" olmaktan çok daha ötedir.

Ayrıca Sakal-ı Şerif ziyaretini reddetmek, Selçuklu ve ecdadımız Osmanlı'nın peygamber ve sünnet hassasiyetine de gölge düşürmektedir. **Sultan İkinci Abdülhamit Han** Rahmetullahı Teala Aleyh'in İstanbul'dan Medine'ye kadar uzanan tren istasyonlarını Peygamber Efendimiz Sallellahu Teâlâ Aleyhi ve Sellem'in konakladığı yerlere yaptırdığı, günümüz haberlerinde konu edinilmektedir. Osmanlı ecdadımızın mukaddes eşyalara olan saygısı delile muhtaç bir konu olmadığı için bu kadar nakil ile yetineceğiz.

Elbette Sakal-ı Şerif ziyaretine karşı çıkmanın temelinde, İslam'daki zaman, mekân, eşya veya şahıslara kutsiyet atfetme, onları mukaddes kabul etme inancına karşı çıkma düşüncesi yer almaktadır. Modernist akliyat temelde herhangi bir kimsenin söylediklerinin kendisi için bağlayıcı olduğunu görmek istemediği için şahısların mukaddes kabul edilmesine veya bu anlamdaki tasavvur ve fiillere karşı çıkmaktadır.

Bu karşı çıkışın bir örneğini **Hayri Kırbaşoğlu**'nun ***"[Hazreti] Peygamber [Efendimiz Sallellahu Teâlâ Aleyhi ve Sellem] Tasavvurumuzun Dönüşümü: Paradigma'dan Paragon'a, Paragon'dan Kozmik İlke'ye"*** adlı makalesinde görebilmekteyiz. Kırbaşoğlu makalesinde şöyle söylemektedir:

"Kuran'ın bize sunduğu Peygamber tasavvurunu kısaca "Paradigma" kavramıyla özetlemek mümkündür. Yeryüzünde yaşamış bir insanın, bir Allah elçisi olarak inananlara örnek model teşkil ettiğini ifade etmekten öte bir anlamı olmayan bir anlayış, zaman içerisinde "Paragon" yani en mükemmel örnek, diğer bir ifadeyle "İnsan-ı kamil (Süperman)" düzeyine doğru bir gelişme kaydetmiştir…[24]

Elbette mukaddesata karşı duruş olarak ifade edebileceğimiz bu tutum, farklı şekillerde tezahür etmiş, yer yer tamamen aşırı noktaya ulaşmıştır. Bu aşırı noktada olan bir takım kimseler "[Hazreti] Muhammed [Sallellahu Teâlâ Aleyhi ve Sellem] de tamamen bizim gibi insan idi, bizden hiçbir farkı bulunmamaktadır…"

…Anlamında lakırdılarda bulunabilmiş, hatta ki bazı aklı kıt kimseler "[Hazreti] Muhammed [Sallellahu Teâlâ Aleyhi ve Sellem] için Kuran-ı Kerim'de "sizin arkadaşınız"[25] tabiri kullanılmaktadır. O bizim için bir arkadaştan başka bir şey değildir." diyebilme cüretini göstererek "askerlik arkadaşı"ndan bahseder gibi Peygamber Efendimiz Sallellahu Teâlâ Aleyhi ve Sellem'den bahsedebilme cüretini göstermişlerdir.

Ancak Kur'an-ı Kerim ve hadis-i şeriflerde birçok zaman, mekân, eşya veya şahısların mukaddes kabul edildiği açıkça beyan edilmektedir. Zaman olarak Kur'an-ı Kerim'in indirildiği Ramazan ayı ve bu ayın içinde bulunan ve bin aydan daha hayırlı Kadir Gecesi kutsal zamanlardandır. Mekân olarak "Beytullah" olarak anılan Kâbe ve etrafı olan haram bölgesi ve "etrafını mübarek kıldık" denilen[26] Mescid-i Aksa kutsal mekânlardandır. Hazreti Yusuf Aleyhisselam'ın gömleği kutsal eşyalardandır. Hazreti Âdem Aleyhisselam Meleklerin, Hazreti Yusuf Aleyhisselam ise babası ve kardeşlerinin kendisine secde ettiği büyük peygamberlerdendir.[27]

Sonuç olarak, röportajın bir kısım ilmî hatalarını yedi maddede ele alarak izahını yapmaya gayret ettik. Röportajdaki bütün meseleler ele alınmadığı için bunların dışında tahlil edilmesi gereken başka meseleler de bulunmaktadır.

Not: Yazı tamamen ilmî amaçlı olup, siyasi bir saikle yazılmamıştır.

---

[1] Nur Suresi, Ayet No: 30.

[2] *Müsned-i Ahmed b. Hanbel*, Hadis No: 26542.

[3] *el-Müstedrek*, Hadis No: 756.

[4] *Müsned-i Ahmed b. Hanbel*, Hadis No: 5468, *Sünen-i Ebi DavudSünen-i Ebi Davud*, Hadis No: 567.

[5] Hayri Kırbaşoğlu, *Alternatif Hadis Metodolojisi*, s. 202-203.

[6] İmam-ı Azam Rahmetullahı Teâlâ Aleyhi'n bu adamın hezeyanından beri olduğunu ispat sadedinde herhangi bir delil zikretmeyi gerekli görmedik.

[7] Bu itiraz ile söz konusu rivayetlerin Amr b. Ubeyd'den sabit olmadığını iddia etmiyoruz.

[8] İbn Kesir, *el-Bidaye ve'n-Nihaye*, c. 13, s. 345.

[9] el-Yafii, *Miratu'l-Cinan*, c. 1, s. 232.

[10] *Sahihu'l-Buhari*, Hadis No: 324 ve 974; *Sahih-i Müslim*, 10-12 (890).

[11] Bkz. İbnü'l-Esir, *Camiu'l-Usul*, Hadis No: 8738.

[12] Hatib el-Bağdadi *el-Esmau'l-Mübheme fi'l-Enbai'l-Muhkeme*'inde (c. 1, s. 34, No: 19) Abdullah b. Ömer Radıyallahu Teala Anhuma'nın itirazda bulunan oğlunun isminin Bilal olduğunu söylemektedir.

[13] Kadı İyaz, *İkmalu'l-Mulim*, c. 2, s. 354-355.

[14] Şerefuddin et-Tıbi, *el-Kaşif an Hakaiki's-Sünen*, c. 4, s. 1139.

[15] Molla Ali el-Kari, *Mirkatu'l-Mefatih*, c. 3, s. 149, Hadis No: 1082.

[16] *Sahihu'l-Buhari*, Hadis No: 862 ve 864; *Sahih-i Müslim*, Hadis No: 218 (638).

[17] *Sahihu'l-Buhari*, Hadis No: 707 ve 868; *Sahih-i Müslim*, Hadis No: 192 (470).

[18] *Sahihu'l-Buhari*, Hadis No: 899.

[19] *Sahih-i Müslim*, Hadis No: 326 (1305).

[20] *Siyeru Alami'n-Nübela*, c. 16, s. 130.

[21] Yusuf Suresi, Ayet No: 93 ve 96.

[22] İbn Kesir, *el-Bidaye ve'n-Nihaye*, c. 1, s. 495, Daru Hecer baskısı.

[23] el-Bikai, *Nazmu'd-Dürer*, c. 10, s. 212.

[24] Hayrı Kırbaşoğlu, a.g.e., IV. Kutlu Doğum Sempozyumu, Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, s. 129.

[25] Bu akıl ve ilim yoksunu kimseler “arkadaşınız” tabirini Necm Suresi, Ayet No: 2 ve diğer surelerdeki **”صـــاحبكم“** kelimesinin meallere “arkadaşınız” şeklinde geçmesinden hareketle söylemektedirler. Ancak **”صاحبكم“** ifadesi bazı yerlerde Türkçeye “arkadaş” olarak tercüme edilse de asıl anlamı “beraberinde bulunan/yanında bulunan” anlamına gelmektedir.

[26] İsra Suresi, Ayet No: 1.

[27] İslam’da kutsalın anlamı ve ifade ettiği önemle ilgili olarak bkz. İbrahim Kutluay, *Kutsal ve Kutsallık Anlayışı ile Hadislerde Bazı Zaman ve Mekanların Efdaliyeti*; İbrahim Kutluay, *Sünnete Göre Takdis ve Tafdil Meseleleri*.